

РЕЦЕНЗІЯ

**доктора юридичних наук, старшого дослідника Шкарупи Костянтина
на дисертаційне дослідження Луковича Назара Станіславовича
на тему «Медичні послуги в умовах глобалізації та євроінтеграції:
адміністративно-правовий аспект», подане до захисту у разову
спеціалізовану вчену раду Науково-дослідного інституту публічного права
на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за
спеціальністю 081 «Право»**

Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах глобалізації та євроінтеграції медичні послуги набувають нового значення як важливий елемент забезпечення права людини на охорону здоров'я. Зростаюча мобільність населення, розвиток транснаціональних зв'язків та інтеграція медичних стандартів створюють нові виклики для правового регулювання цієї сфери. Особливу увагу привертає необхідність гармонізації національного законодавства з нормами Європейського Союзу, що передбачає впровадження ефективних адміністративно-правових механізмів для забезпечення якості, доступності та безпечності медичних послуг.

Дисертація Н. С. Луковича спрямована на аналіз адміністративно-правових аспектів організації та надання медичних послуг в умовах глобалізаційних процесів, визначення ключових проблем та перспектив удосконалення нормативно-правової бази України в контексті її інтеграції до європейського правового простору, що зумовлює її актуальність і своєчасність.

Як вірно зазначає автор особливий акцент цій роботі надає розвиток цифрових технологій, таких як телемедицина, дистанційна діагностика та штучний інтелект у медицині, що вимагає створення ефективних адміністративно-правових механізмів для регулювання їх використання, зокрема у сфері захисту персональних даних пацієнтів. Крім того, автор підкреслює, що

зростаюча загроза транснаціональних ризиків, таких як пандемії та фальсифіковані лікарські засоби, вимагає координації міжнародних зусиль і вдосконалення механізмів співпраці між державами.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація відповідає нормам Законів України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19 листопада 1992 року № 2801-ХІІ, «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» від 19 жовтня 2017 року № 2168-VIII, «Про підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості» від 14 листопада 2017 року № 2206-VIII, «Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині» від 17 травня 2018 року № 2427-VIII, «Про систему громадського здоров'я» від 6 вересня 2022 року № 2573-IX, положенням Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до норм законодавства Європейського Союзу, затвердженої Законом України від 18 березня 2004 року № 1629-IV, Концепції розвитку електронної охорони здоров'я, схваленої Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2020 року № 1671-р, а також у контексті Постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2026 році» від 31 грудня 2025 року № 1808.

Дисертацію виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт Науково-дослідного інституту публічного права «Правове забезпечення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин» (номер державної реєстрації 0120U105390). Тему дисертації затверджено рішенням Вченої ради Науково-дослідного інституту публічного права від 21 листопада 2022 року (протокол № 15).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Дисертаційне дослідження Н. С. Луковича вирізняється науковою новизною отриманих результатів, що полягають в обґрунтуванні науково-теоретичних аспектів проблеми надання

медичних послуг в умовах глобалізації та євроінтеграції та розробленні на цій основі пропозицій щодо удосконалення правового регулювання у цій сфері.

Вагомим науковим аспектом є обґрунтування тісного взаємозв'язку між чітким нормативно-правовим регулюванням медичних послуг, високим рівнем професійної підготовки медичних працівників та ступенем суспільної довіри до системи охорони здоров'я.

Особливої уваги заслуговує удосконалення структури концептуальної моделі впровадження стандартів якості медичних послуг, розроблених світовою, зокрема європейською спільнотою, яка інтегрує історичний, теоретико-правовий та глобальний аспекти і дозволяє забезпечити системний підхід до розвитку медичної сфери через застосування принципів доказової медицини, прав пацієнтів та етичних норм у процес формування якісної медичної допомоги.

Вочевидь, правильним, на нашу думку, є розгляд дисертантом проблематики класифікації та стандартизації якості медичних послуг, що є важливим аспектом функціонування системи охорони здоров'я та займає центральне місце у забезпеченні доступності, ефективності та безпеки медичної допомоги, а також сприяє інтеграції національної медицини у світовий простір.

Загальний аналіз дисертаційного дослідження свідчить, що визначені дисертантом завдання було виконано, а мету дослідження – досягнуто, шляхом розкриття медичних послуг в умовах глобалізації та євроінтеграції через адміністративно-правовий аспект, а також розробкою науково обґрунтованих пропозицій для удосконалення законодавства, спрямованого на покращення якості цих послуг та медичної допомоги.

За результатами виконаних завдань було сформовано чіткі та логічні висновки.

Серед яких, зокрема, з'ясування того, що інтенсифікація глобалізаційних процесів підвищує ризики для захисту прав пацієнтів, що особливо стосується питань конфіденційності медичної інформації, дотримання етичних стандартів у

біомедичних дослідженнях та забезпечення доступу до інноваційних методів лікування. На думку автора у сучасних умовах важливим завданням державного управління є створення ефективних механізмів контролю за дотриманням прав пацієнтів. Це включає як національні, так і міжнародні інструменти моніторингу та регулювання.

Заслуговують на увагу і запропоновані автором пропозиції, що стосуються розробки інноваційних механізмів фінансування медичних послуг. Такі механізми, вважає дисертант, повинні враховувати глобальні виклики, серед яких пандемії, зміна демографічної структури населення та нерівномірний доступ до медичних ресурсів. Особливу роль у вирішенні цих питань, на думку автора, відіграють міжнародні організації, такі як Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ). Їхні правові акти та рекомендації стають основою для формування національних нормативно-правових актів у сфері медицини. Завдяки координації зусиль між країнами та впровадженню єдиних стандартів можливо забезпечити більш ефективну протидію глобальним загрозам здоров'ю.

Повнота викладення основних результатів дисертації в публікованих наукових працях. Основні результати дисертаційного дослідження викладені у наукових працях, зокрема в 6 публікаціях: 3 статтях та 3 тезах виступів на конференціях.

Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що теоретичні положення, висновки та рекомендації, розроблені автором і запропоновані в дисертації, можуть бути використані не лише в науковій та освітній діяльності, а й у правотворчій діяльності під час удосконалення чинного законодавства, яке регламентує сферу охорони здоров'я.

Оформлення дисертації відповідає встановленим вимогам Міністерства освіти і науки України.

Позитивно оцінюючи рецензовану дисертацію, необхідно зауважити, що деякі її твердження потребують подальшого уточнення, більш глибокого

аналізу та належного обґрунтування.

1. Автору доцільно було б більш ґрунтовно та всебічно дослідити питання медичного туризму, враховуючи його правові, економічні та етичні аспекти. Незважаючи на те, що в роботі вже відзначено ключові проблеми, пов'язані з цим явищем, варто було б розширити аналіз шляхом вивчення міжнародного досвіду регулювання медичного туризму, а також оцінити вплив цього процесу на національні системи охорони здоров'я. Особливу увагу доречно було б приділити правовим гарантіям пацієнтів, які звертаються за лікуванням за кордон, а також питанням відповідальності медичних установ і фахівців у транскордонному контексті. Це дозволило б сформулювати більш комплексне уявлення про проблему та запропонувати ефективні рекомендації для вдосконалення нормативно-правового регулювання у цій сфері.

2. Розглядаючи роль державних органів у регулюванні медичних послуг, варто було б наголосити на важливості співпраці між державними органами, місцевими адміністраціями та приватним сектором у цій сфері. На нашу думку, така співпраця може сприяти досягненню високого рівня прозорості, доступності та ефективності медичних послуг, що є фундаментом для забезпечення соціальної справедливості та сталого розвитку суспільства.

3. У межах аналізованої проблематики автор наголошує на необхідності ґрунтовного реформування законодавчих актів, які регулюють сферу охорони здоров'я, з урахуванням сучасних суспільних викликів та актуальних потреб. Відповідно до цього, дисертант висуває низку власних рекомендацій, спрямованих на оптимізацію та модернізацію нормативно-правової бази. Однак слід зазначити, що запропоновані ініціативи лише частково враховують позитивний досвід розвинутих країн, який детально аналізується у роботі. Такий підхід є вкрай важливим у контексті прагнення України до гармонізації національного законодавства із європейськими стандартами, що, до речі, підкреслюється самим автором. У цьому зв'язку доцільним було б більш

детально інтегрувати найкращі практики міжнародного регулювання у сфері охорони здоров'я, що сприятиме ефективнішій адаптації правових норм до євроінтеграційних вимог.

Проте, озвучені зауваження містять переважно рекомендаційний характер та загалом не знижують теоретико-методологічного рівня поданої дисертаційної роботи.

Загалом можна стверджувати, що дисертанту вдалося коректно розкрити стан та глибину розробленості досліджуваної проблематики, вдало обґрунтувати вибір й актуальність теми наукової роботи, отримані наукові положення, висновки і рекомендації дисертації мають достатню наукову новизну, практичне значення та суспільну корисність. Структура наукової праці є чіткою та логічною.

Окремі висновки та положення наукової праці можуть бути використані і в теоретичній, і в практичній діяльності суб'єктів правовідносин.

Дисертаційна робота Луковича Назара Станіславовича представляє результати його самостійної наукової діяльності, що базується на ретельному аналізі та критичному осмисленні досліджуваної проблематики. У науковому тексті чітко ідентифіковано всі запозичені теоретичні підходи, концептуальні положення та наукові ідеї, які супроводжуються належними посиланнями на відповідні першоджерела та авторів. Використані положення органічно інтегровані у структуру дослідження, логічно обґрунтовані та співвіднесені з авторською аналітичною позицією, що забезпечує їхню релевантність і наукову значущість. Відтак, робота демонструє високий рівень академічної доброчесності та є вагомим внеском у розвиток відповідної галузі знань.

ВИСНОВОК

У цілому за результатами ознайомлення із роботою можна зробити висновок, що дисертація на тему: «Медичні послуги в умовах глобалізації та євроінтеграції: адміністративно-правовий аспект» відповідає спеціальності 081

«Право» та вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, а також Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор Назар Станіславович Лукович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю «Право».

Рецензент:

провідний науковий співробітник

Науково-дослідного інституту публічного права

доктор юридичних наук, старший дослідник **Костянтин ШКАРУПА**

